

Deterministic Model 03: Ověření modelu (Model Verification)

```
In [1]: # Instalace potřebných knihoven
        %%pip install pandas
        %%pip install numpy
```

```
In [2]: # Import potřebných knihoven
import pandas as pd
import numpy as np

from scipy import stats
from scipy.stats import ks_2samp, ttest_ind, mannwhitneyu

import pandas as pd
import matplotlib.pyplot as plt
```

Načtení reálných a simulačních dat

```
In [3]: # Soubor je načten a přiřazen do proměnné ,df_sim"
other_path = '../data/02_DetermModel/model_data.csv'
df_sim = pd.read_csv(other_path, header=0)
```

```
In [4]: # Zobrazení prvních 5 řádků datasetu
print('Prvních 5 řádků datového rámce')
df_sim.head(5)
```

Prvních 5 řádků datového rámce

```
Out[4]:
```

	x	y	z	dist	time
0	74	459	1284	4840	39.019
1	-90	4908	2217	4571	38.212
2	522	3074	26	2718	32.653
3	425	2247	2739	4318	37.453
4	516	3425	1590	3308	34.423

```
In [5]: # Základní deskriptivní statistika simulovaného datasetu
df_sim.describe()
```

Out[5]:

	x	y	z	dist	time
count	20000.000000	20000.000000	20000.000000	20000.000000	20000.000000
mean	1422.944700	1336.856500	1374.817600	5858.04950	42.073149
std	1440.916105	1512.725045	805.317921	2172.83209	6.518496
min	-99.000000	-99.000000	0.000000	1984.00000	30.451000
25%	248.000000	202.000000	676.000000	3918.00000	36.253000
50%	599.500000	521.000000	1374.500000	5705.00000	41.614000
75%	2591.250000	2435.000000	2076.000000	7737.25000	47.710750
max	4599.000000	4949.000000	2749.000000	10789.00000	56.866000

```
In [6]: # Soubor je načten a přiřazen do proměnné ,df_real"
other_path = '../..data/02_DetermModel/model_data_real.csv'
df_real = pd.read_csv(other_path, header=0)
```

```
In [7]: # Zobrazení prvních 5 řádků datasetu
print('Prvních 5 řádků datového rámce')
df_real.head(5)
```

Prvních 5 řádků datového rámce

Out[7]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time	dist	time_calc
0	150	1315	220	1000	29	0	0	29	3443	34.828
1	75	220	1190	500	33	0	0	33	3590	35.269
2	239	220	940	2000	35	6	3	41	4387	37.660
3	199	1315	220	1500	36	0	0	36	3636	35.407
4	51	3690	220	250	50	0	0	50	5767	41.800

```
In [8]: # Základní deskriptivní statistika simulovaného datasetu
df_real.describe()
```

Out[8]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_ti
count	161.000000	161.000000	161.000000	161.000000	161.000000	161.000000	161.000000	161.0000
mean	139.049689	1314.428571	1091.807453	993.788820	36.285714	5.708075	0.254658	41.9937
std	79.374177	1288.402896	1361.839636	702.645843	6.771658	25.355384	0.800621	27.0370
min	2.000000	95.000000	95.000000	0.000000	24.000000	0.000000	0.000000	24.0000
25%	71.000000	220.000000	220.000000	500.000000	32.000000	0.000000	0.000000	32.0000
50%	141.000000	690.000000	220.000000	1000.000000	35.000000	0.000000	0.000000	36.0000
75%	203.000000	2440.000000	1565.000000	1500.000000	39.000000	0.000000	0.000000	42.0000
max	277.000000	4002.000000	4690.000000	2250.000000	56.000000	200.000000	4.000000	250.0000

```
In [9]: # Graf: Hustotní rozdělení reálných, simulačních a odvozených dat
df_sim['time'].plot.density(bw_method='scott', linestyle='-', linewidth=2, label='Simulační da
```

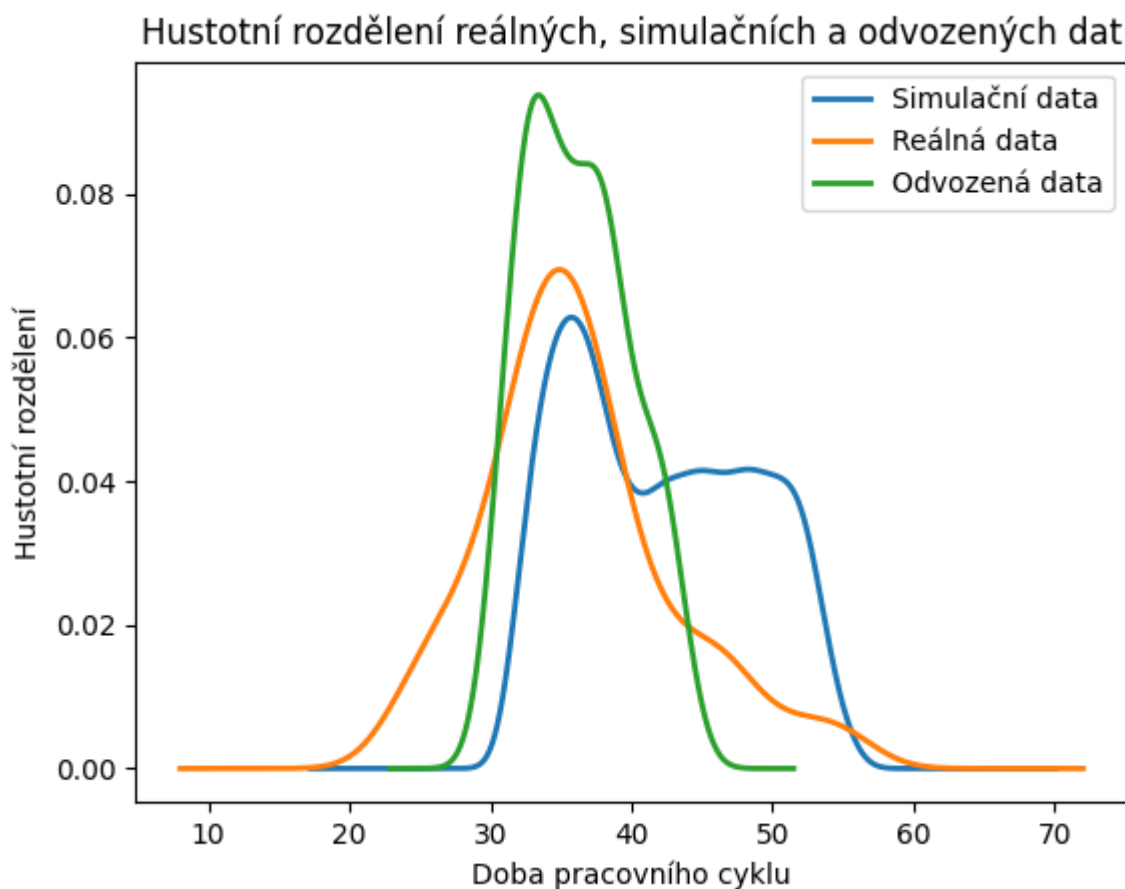
```

df_real['time'].plot.density(bw_method='scott', linestyle='-', linewidth=2, label='Reálná data')
df_real['time_calc'].plot.density(bw_method='scott', linestyle='-', linewidth=2, label='Odvozená data')

plt.xlabel("Doba pracovního cyklu")
plt.ylabel("Hustotní rozdělení")
plt.title('Hustotní rozdělení reálných, simulačních a odvozených dat')

plt.legend()
plt.show()

```


KS test: jednostranný

Simulační data vs. normální rozdělení

In [10]: *### KS test: jednostranný (porovnání simulovaných dat s normálním rozdělením)*

```

# Vzorek 1 - simulovaná data (deterministický model po kalibraci)
sample1 = df_sim['time'].to_numpy()

# Generování referenčního normálního rozdělení
np.random.seed(122) # nastavení semene pro reprodukovatelnost
sample_size = 500 # velikost náhodného vzorku
mean = df_sim['time'].mean()
std_dev = df_sim['time'].std()

sample2 = np.random.normal(mean, std_dev, sample_size)

# Výpočet Kolmogorova-Smirnova testu (dvouvýběrový test)
ks_statistic, p_value = stats.ks_2samp(sample1, sample2)

print(f'Kolmogorov-Smirnovova statistika: {ks_statistic}')
print(f'P-hodnota: {p_value}')

# Testování na hladině významnosti  $\alpha = 0.05$ 
alpha = 0.05

```

```
if p_value < alpha:
    print("Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.")
else:
    print("Nezamítáme nulovou hypotézu. Není dostatek důkazů pro tvrzení, že rozdělení jsou oc
```

Kolmogorov-Smirnovova statistika: 0.07815

P-hodnota: 0.004866995835880631

Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.

KS test: oboustranný

Simulační data vs. reálná data

In [11]: *### KS test: oboustranný (porovnání simulačních a reálných dat)*

```
# Vzorek 1 - simulovaná data (deterministický model)
sample1 = df_sim['time'].to_numpy()

# Vzorek 2 - reálná měřená data
sample2 = df_real['time'].to_numpy()

# Výpočet oboustranného Kolmogorovova-Smirnovova testu
ks_statistic, p_value = stats.ks_2samp(sample1, sample2)

print(f'Kolmogorov-Smirnovova statistika: {ks_statistic}')
print(f'P-hodnota: {p_value}')

# Testování na hladině významnosti  $\alpha = 0.05$ 
alpha = 0.05

if p_value < alpha:
    print("Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.")
else:
    print("Nezamítáme nulovou hypotézu. Není dostatek důkazů pro tvrzení, že rozdělení jsou oc
```

Kolmogorov-Smirnovova statistika: 0.37906925465838515

P-hodnota: 3.587598122912482e-21

Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.

KS test: oboustranný

Simulační data vs. odvozená data

In [12]: *### KS test: oboustranný (porovnání simulačních a odvozených dat)*

```
# Vzorek 1 - simulovaná data (deterministický model)
sample1 = df_sim['time'].to_numpy()

# Vzorek 2 - reálná odvozená data
sample2 = df_real['time_calc'].to_numpy()

# Výpočet oboustranného Kolmogorovova-Smirnovova testu
ks_statistic, p_value = stats.ks_2samp(sample1, sample2)

print(f'Kolmogorov-Smirnovova statistika: {ks_statistic}')
print(f'P-hodnota: {p_value}')

# Testování na hladině významnosti  $\alpha = 0.05$ 
alpha = 0.05

if p_value < alpha:
    print("Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.")
else:
```

```
print("Nezamítáme nulovou hypotézu. Není dostatek důkazů pro tvrzení, že rozdělení jsou oc
```

Kolmogorov-Smirnovova statistika: 0.4195829192546584

P-hodnota: 4.8338183222516043e-26

Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.

KS test: oboustranný

Reálná data vs. odvozená data

```
In [13]: ### KS test: oboustranný (porovnání reálných a odvozených dat)

# Vzorek 1 - reálná data
sample1 = df_real['time'].to_numpy()

# Vzorek 2 - reálná odvozená data
sample2 = df_real['time_calc'].to_numpy()

# Výpočet oboustranného Kolmogorovova-Smirnovova testu
ks_statistic, p_value = stats.ks_2samp(sample1, sample2)

print(f'Kolmogorov-Smirnovova statistika: {ks_statistic}')
print(f'P-hodnota: {p_value}')

# Testování na hladině významnosti  $\alpha = 0.05$ 
alpha = 0.05

if p_value < alpha:
    print("Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.")
else:
    print("Nezamítáme nulovou hypotézu. Není dostatek důkazů pro tvrzení, že rozdělení jsou oc
```

Kolmogorov-Smirnovova statistika: 0.16770186335403728

P-hodnota: 0.02144986523181142

Zamítáme nulovou hypotézu. Vzorky pocházejí z různých rozdělení.

Monte Carlo Validation: Opakované podvzorkování na velikost reality

```
In [14]: # Bootstrap vzorkování ze simulace na velikost reálného datasetu
n_real = len(df_real)

sim_samples = []

for _ in range(1000):
    sample = df_sim.sample(n=n_real, replace=True, random_state=122 + _)
    sim_samples.append(sample['time'])
```

KS test pro každé podvzorkování (Reálná data)

```
In [15]: # Výpočet KS p-hodnot pro porovnání reálných a simulovaných dat
p_vals = []

for s in sim_samples:
    _, p = ks_2samp(df_real['time'], s)
    p_vals.append(p)
```

Pravděpodobnost shody modelu

```
In [16]: valid_ratio = np.mean(np.array(p_vals) > 0.05)

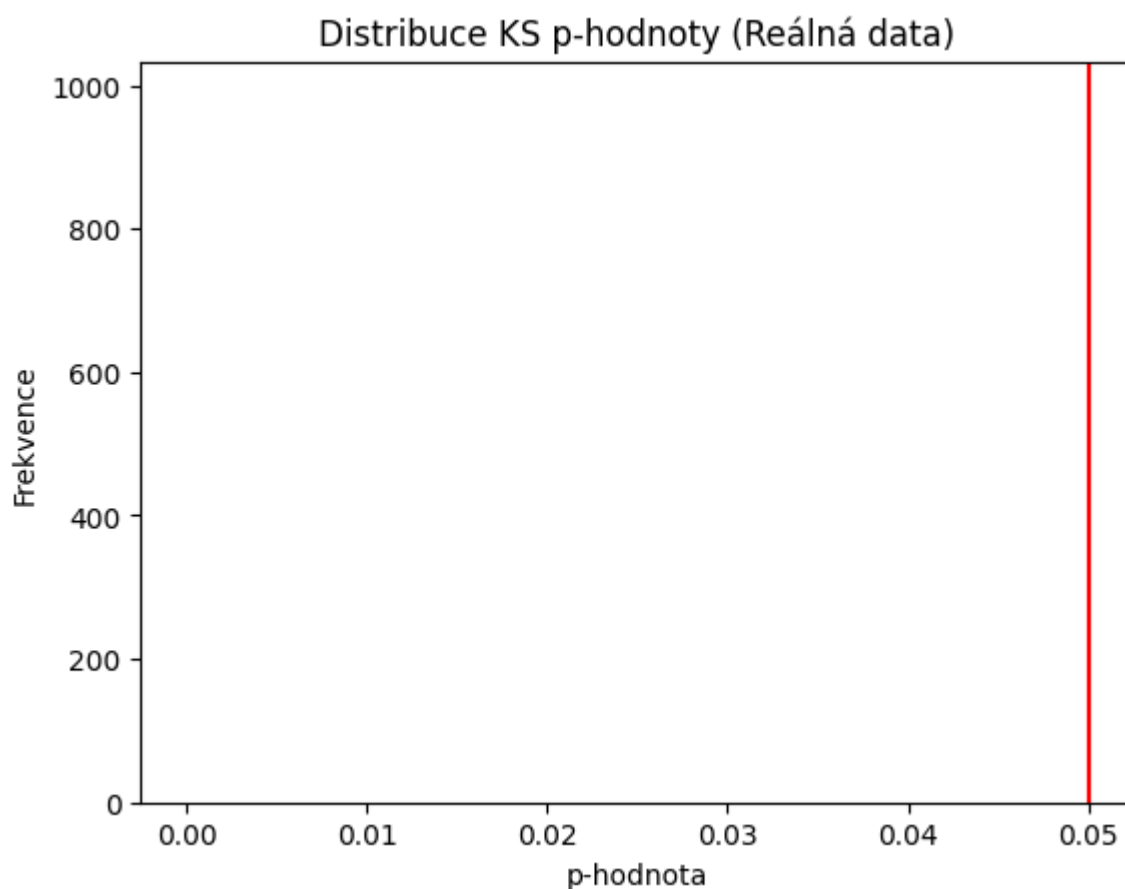
print("Podíl validních simulací (Reálná data):", valid_ratio)
```

Podíl validních simulací (Reálná data): 0.0

Distribuce KS p-hodnoty (Reálná data)

```
In [17]: plt.figure()
plt.hist(p_vals, bins=30)
plt.axvline(0.05, color='red')

plt.title("Distribuce KS p-hodnoty (Reálná data)")
plt.xlabel("p-hodnota")
plt.ylabel("Frekvence")
plt.show()
```


KS test pro každé podvzorkování (Odvozená data)

```
In [18]: # Výpočet KS p-hodnot pro porovnání odvozených a simulovaných dat
p_vals = []

for s in sim_samples:
    _, p = ks_2samp(df_real['time_calc'], s)
    p_vals.append(p)
```

Pravděpodobnost shody modelu

```
In [19]: valid_ratio = np.mean(np.array(p_vals) > 0.05)

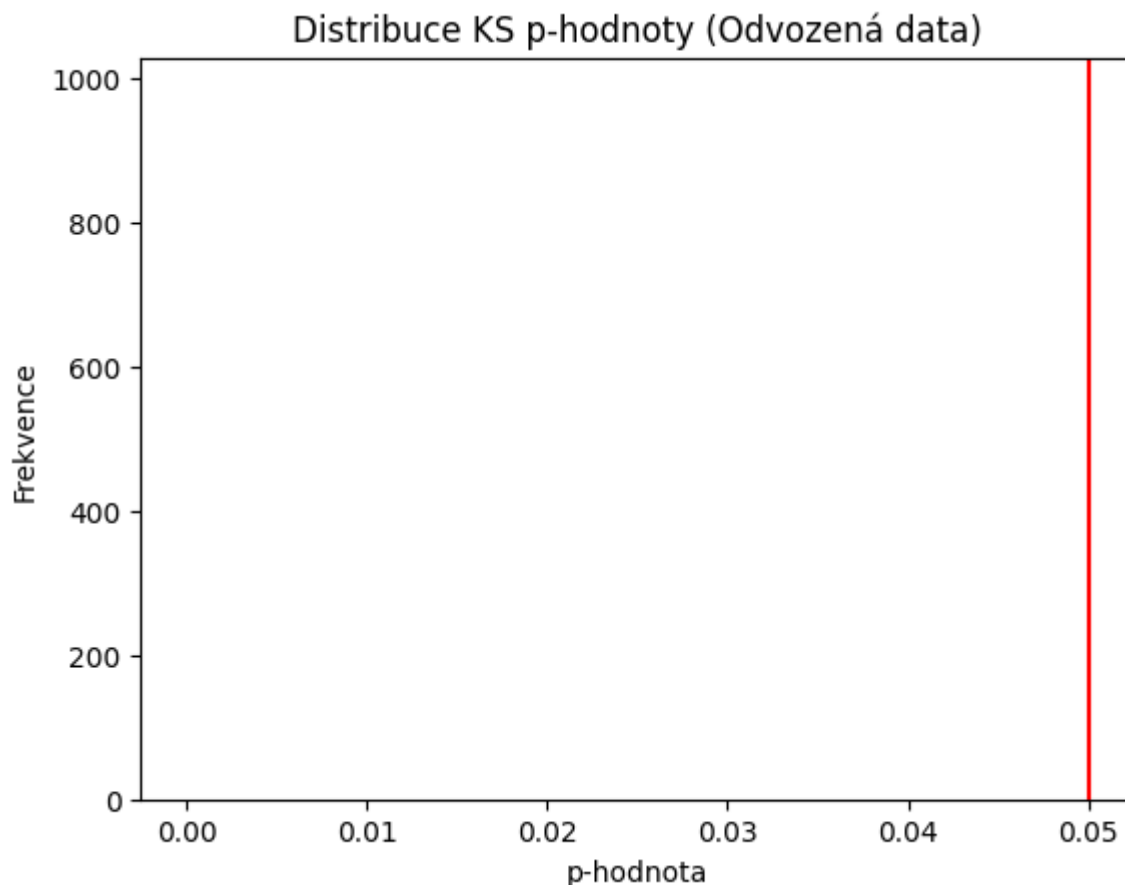
print("Podíl validních simulací (Odvozená data):", valid_ratio)
```

Podíl validních simulací (Odvozená data): 0.0

Distribuce KS p-hodnoty (Kalibrovaná data)

```
In [20]: plt.figure()
plt.hist(p_vals, bins=30)
plt.axvline(0.05, color='red')

plt.title("Distribuce KS p-hodnoty (Odvozená data)")
plt.xlabel("p-hodnota")
plt.ylabel("Frekvence")
plt.show()
```


Porovnání průměru a směrodatné odchylky

```
In [21]: # Porovnání simulovaných a reálných dat

# Výpočet průměrných hodnot
mean_sim = df_sim['time'].mean()
mean_real = df_real['time'].mean()

# Výpočet směrodatných odchylek
std_sim = df_sim['time'].std()
std_real = df_real['time'].std()

# Relativní odchylka průměrů
mean_diff = abs(mean_sim - mean_real) / abs(mean_real)

# Poměr směrodatných odchylek
std_ratio = std_sim / std_real

# Relativní odchylka směrodatných odchylek
std_diff_rela = abs(std_sim - std_real) / abs(std_real)

print(f'Relativní odchylka průměrů: {mean_diff * 100:.2f}%')
print(f'Poměr směrodatných odchylek: {std_ratio:.4f}')
print(f'Relativní odchylka směrodatných odchylek: {std_diff_rela * 100:.2f}%')
```

```

alpha = 0.05

if mean_diff > alpha:
    print('Relativní odchylka průměrů přesahuje zvolenou hranici  $\alpha$ .')
else:
    print('Relativní odchylka průměrů nepřesahuje zvolenou hranici  $\alpha$ .')

```

Relativní odchylka průměrů: 15.95%

Poměr směrodatných odchylek: 0.9626

Relativní odchylka směrodatných odchylek: 3.74%

Relativní odchylka průměrů přesahuje zvolenou hranici α .

In [22]: *# Porovnání simulovaných a odvozených dat*

```

# Výpočet průměrných hodnot
mean_sim = df_sim['time'].mean()
mean_real = df_real['time_calc'].mean()

# Výpočet směrodatných odchylek
std_sim = df_sim['time'].std()
std_real = df_real['time_calc'].std()

# Relativní odchylka průměrů
mean_diff = abs(mean_sim - mean_real) / abs(mean_real)

# Poměr směrodatných odchylek
std_ratio = std_sim / std_real

# Relativní odchylka směrodatných odchylek
std_diff_rela = abs(std_sim - std_real) / abs(std_real)

print(f'Relativní odchylka průměrů: {mean_diff * 100:.2f}%')
print(f'Poměr směrodatných odchylek: {std_ratio:.4f}')
print(f'Relativní odchylka směrodatných odchylek: {std_diff_rela * 100:.2f}%')

alpha = 0.05

if mean_diff > alpha:
    print('Relativní odchylka průměrů přesahuje zvolenou hranici  $\alpha$ .')
else:
    print('Relativní odchylka průměrů nepřesahuje zvolenou hranici  $\alpha$ .')

```

Relativní odchylka průměrů: 16.18%

Poměr směrodatných odchylek: 1.7867

Relativní odchylka směrodatných odchylek: 78.67%

Relativní odchylka průměrů přesahuje zvolenou hranici α .

Parametrické porovnání dat

```

In [23]: def parametric_verification(
    s1: pd.Series,
    s2: pd.Series,
    alpha: float = 0.05,
    equal_var_test: str = "levene",
    normality_test: str = "shapiro"
):
    """
    Parametrická verifikace dvou datových souborů (pandas Series).

    Testuje:
    1) normalitu rozdělení
    2) shodu rozptylů
    3) rozdíl středních hodnot (t-test)
    """

```



```

4) velikost efektu (Cohenovo d)

Parametry:
    s1, s2 : porovnávané datové série
    alpha : hladina významnosti
    equal_var_test : metoda testu shody rozptylů ("levene")
    normality_test : metoda testu normality ("shapiro")

Návrat:
    dict s výsledky testů
"""

result = {}

# 1. Test normality (Shapiro-Wilk)
if normality_test == "shapiro":
    n1 = stats.shapiro(s1)
    n2 = stats.shapiro(s2)

result["normality"] = {
    "s1_p": n1.pvalue,
    "s2_p": n2.pvalue,
    "normal": (n1.pvalue > alpha) and (n2.pvalue > alpha)
}

# 2. Test shody rozptylů (Levene)
if equal_var_test == "levene":
    var_test = stats.levene(s1, s2)

result["variance"] = {
    "p_value": var_test.pvalue,
    "equal": var_test.pvalue > alpha
}

# 3. Dvouvýběrový t-test
equal_var = result["variance"]["equal"]

t = stats.ttest_ind(s1, s2, equal_var=equal_var)

result["ttest"] = {
    "t_stat": t.statistic,
    "p_value": t.pvalue,
    "different_mean": t.pvalue < alpha
}

# 4. Velikost efektu (Cohenovo d)
pooled_std = np.sqrt(
    ((s1.std() ** 2) + (s2.std() ** 2)) / 2
)

# ochrana proti dělení nulou
if pooled_std == 0:
    cohen_d = 0
else:
    cohen_d = (s1.mean() - s2.mean()) / pooled_std

result["effect_size"] = {
    "cohen_d": cohen_d
}

return result

```

```

In [24]: result = parametric_verification(df_sim['time'], df_real['time_calc'])
print(f"""

```

```

Normalita:
  s1 p-value: {result['normality']['s1_p']:.5f}
  s2 p-value: {result['normality']['s2_p']:.5f}
  Normalita splněna: {result['normality']['normal']}

Shoda rozptylů:
  p-value: {result['variance']['p_value']:.5f}
  Rozptyly shodné: {result['variance']['equal']}

T-test:
  t-statistika: {result['ttest']['t_stat']:.5f}
  p-value: {result['ttest']['p_value']:.5f}
  Rozdíl průměrů významný: {result['ttest']['different_mean']}

Velikost efektu:
  Cohen d: {result['effect_size']['cohen_d']:.4f}
  """

```

```

Normalita:
  s1 p-value: 0.00000
  s2 p-value: 0.00054
  Normalita splněna: False

```

```

Shoda rozptylů:
  p-value: 0.00000
  Rozptyly shodné: False

```

```

T-test:
  t-statistika: 20.11992
  p-value: 0.00000
  Rozdíl průměrů významný: True

```

```

Velikost efektu:
  Cohen d: 1.1092

```

```

c:\Users\usman\AppData\Local\Programs\Python\Python311\Lib\site-packages\scipy\stats\_axis_nan_policy.py:573: UserWarning: scipy.stats.shapiro: For N > 5000, computed p-value may not be accurate. Current N is 20000.
  res = hypotest_fun_out(*samples, **kws)

```

```

In [25]: result = parametric_verification(df_sim['time'], df_real['time_calc'])
print(f"""
Normalita:
  s1 p-value: {result['normality']['s1_p']:.5f}
  s2 p-value: {result['normality']['s2_p']:.5f}
  Normalita splněna: {result['normality']['normal']}

Shoda rozptylů:
  p-value: {result['variance']['p_value']:.5f}
  Rozptyly shodné: {result['variance']['equal']}

T-test:
  t-statistika: {result['ttest']['t_stat']:.5f}
  p-value: {result['ttest']['p_value']:.5f}
  Rozdíl průměrů významný: {result['ttest']['different_mean']}

Velikost efektu:
  Cohen d: {result['effect_size']['cohen_d']:.4f}
  """)

```

Normalita:

s1 p-value: 0.00000

s2 p-value: 0.00054

Normalita splněna: False

Shoda rozptylů:

p-value: 0.00000

Rozptyly shodné: False

T-test:

t-statistika: 20.11992

p-value: 0.00000

Rozdíl průměrů významný: True

Velikost efektu:

Cohen d: 1.1092

```
In [26]: # Neparametrický Mann-Whitneyův U test (oboustranný)
# Testuje, zda se dvě nezávislé skupiny statisticky významně liší
# v centrální tendenci (mediánu).
```

```
stats.mannwhitneyu(
    df_sim['time'],
    df_real['time'],
    alternative='two-sided'
)
```

```
Out[26]: MannwhitneyuResult(statistic=np.float64(2365423.0), pvalue=np.float64(9.584303403489378e-25))
```

```
In [27]: # Neparametrický Mann-Whitneyův U test (oboustranný)
# Testuje, zda se dvě nezávislé skupiny statisticky významně liší
# v centrální tendenci (mediánu).
```

```
stats.mannwhitneyu(
    df_sim['time'],
    df_real['time_calc'],
    alternative='two-sided'
)
```

```
Out[27]: MannwhitneyuResult(statistic=np.float64(2444603.0), pvalue=np.float64(7.687688221721539e-30))
```

Vyhodnocení shody simulovaných a odvozených dat

Test normality (Shapiro–Wilk)

s1 p-value = 0.00000

s2 p-value = 0.00054

Normalita splněna: False

Interpretace:

Simulační data (s1) nesplňují předpoklad normality.

Reálná data (s2) nesplňují předpoklad normality.

Celkově tedy nelze předpokládat normalitu obou souborů.

Parametrický t-test je zde metodicky hraniční, proto je vhodné použít i neparametrický test (Mann–

Whitney)

Shoda rozptylů (Levene)

p-value = 0.00000

Rozptyly shodné: False

Interpretace:

Rozptyly obou souborů se statisticky významně liší.

To potvrzuje strukturální rozdíl variability mezi simulovanými a odvozenými daty.

t-test (porovnání průměrů)

t-statistika ≈ 20.11992

p-value = 0.0

Rozdíl průměrů je statisticky významný.

Interpretace:

$p = 0 \rightarrow$ zamítnutí nulové hypotézy.

Průměrné hodnoty obou souborů se liší.

Kalibrace modelu je nutná.

Velikost efektu (Cohen d)

Cohen d = 1.1092

Interpretace:

Efekt není zanedbatelný. Rozdíl mezi soubory není pouze statisticky významný, ale i prakticky významný.

Mann-Whitney U test (neparametrický)

p-value ≈ 0.00

Interpretace:

$p = 0 \rightarrow$ zamítnutí nulové hypotézy.

Mediány obou rozdělení se statisticky významně liší.

Neparametrický test potvrzuje závěr t-testu.

Simulační model vykazuje systematickou odchylku od reálných dat a jeho kalibrace je nutná.

Autor / Organizace / Datum

Vjačeslav Usmanov, ČVUT v Praze, Fakulta stavební

Přehled změn

Datum (YYYY-MM-DD)	Verze	Autor změny	Popis změny
2026-01-25	1.1	Vjačeslav Usmanov	added DM_03_Model_Verification.ipynb
2026-02-14	1.2	Vjačeslav Usmanov	changed DM_03_Model_Verification.ipynb